

Projekt

**UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY GORZYCE**

z dnia ..... 2014 r.

w sprawie: zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Turza Śląska

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 6. ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U.z 2013 r, poz 594 ze zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1. Zatwierdza się Plan Odnowy Miejscowości Turza Śląska, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała nr IV/21/10 Rady Gminy Gorzyce z dnia 23 grudnia 2010 r. w sprawie: zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Turza Śląska.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Gorzyce.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WÓJT GMINY

Piotr Oślizło

Radca Prawny

Krzysztof Malek
mgr Krystyna Kościelna

Przewodniczący Rady Gminy

Krzysztof Malek

KIEROWNIK

Referatu

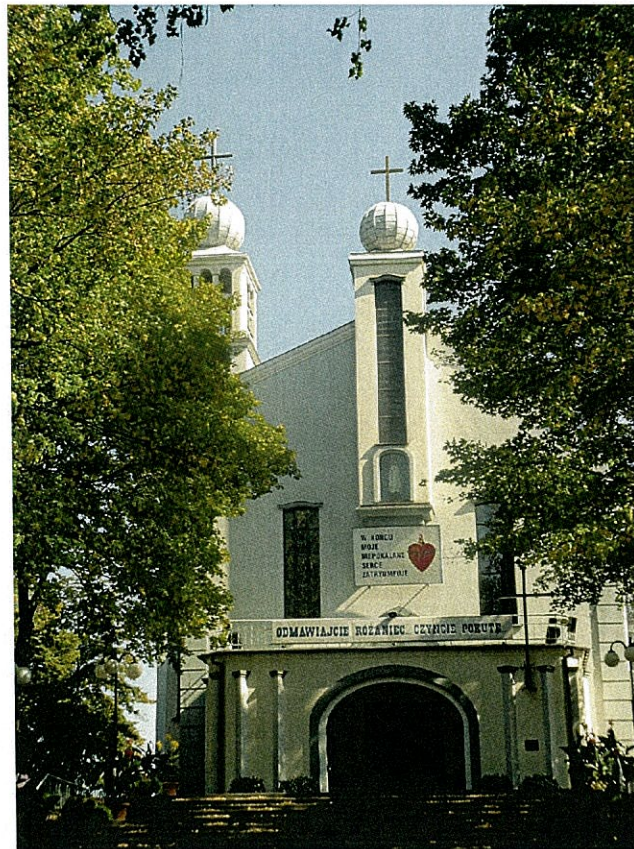
Strategii i Funduszy Zewnętrznych

Bożena Amalia Nowak

Załącznik do Uchwały Nr .....
Rady Gminy Gorzyce
z dnia ..... 2014r.

Gmina Gorzyce

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI TURZA ŚLĄSKA

Wrzesień 2014 r.

SPIS TREŚCI

1.	Wstęp.....	4
2.	Charakterystyka miejscowości	5
2.1	Rys historyczny miejscowości.....	7
2.2	Demografia	10
2.3	Zagospodarowanie przestrzenne	12
2.3.1	Geograficzne uwarunkowania	12
2.3.2	Zagospodarowanie terenu.....	13
2.4	Obiekty zabytkowe	14
2.5	Uwarunkowania gospodarcze	18
2.6	Skomunikowanie miejscowości	19
2.7	Walory przyrodnicze	20
2.7.1	Ukształtowanie terenu	20
2.7.2	Hydrografia	21
2.8	Infrastruktura techniczna	21
2.8.1	Gospodarka wodno-ściekowa	21
2.8.2	Ciepłownictwo i elektroenergetyka.....	22
2.9	Infrastruktura oświatowo - kulturalna i sportowo – rekreacyjna.....	22
2.9.1	Infrastruktura oświaty.....	22
2.9.2	Aktywność społeczności lokalnej.....	24
3.	Analiza SWOT.....	27
4.	Planowane zadania inwestycyjne i przedsięwzięcia aktywizujące społeczność lokalną w okresie 7 lat	30
5.	Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców.....	31
6.	Wykorzystane materiały.....	32
7.	Spis tabel, wykresów, rysunków i zdjęć	34

1. Wstęp

Podstawą rozwoju miejscowości Turza Śląska są planowane działania w ramach dokumentu pn. w „Plan Odnowy Miejscowości Turza Śląska”, który określa cele i kierunki działania wraz z zadaniami inwestycyjnymi na lata 2014-2020. Dokument ten powstał w wyniku odpowiedniego poziomu świadomości społecznej, aktywności i inicjatywie mieszkańców, którzy dostrzegają szanse pełniejszego i bardziej dynamicznego rozwoju swojej miejscowości. Celem planu jest zwiększenie atrakcyjności wsi jako miejsca zamieszkania i zaplanowanie oraz przeprowadzenie tego w sposób dostępny, oczekiwany i popierany oraz wykonalny dla lokalnej społeczności.

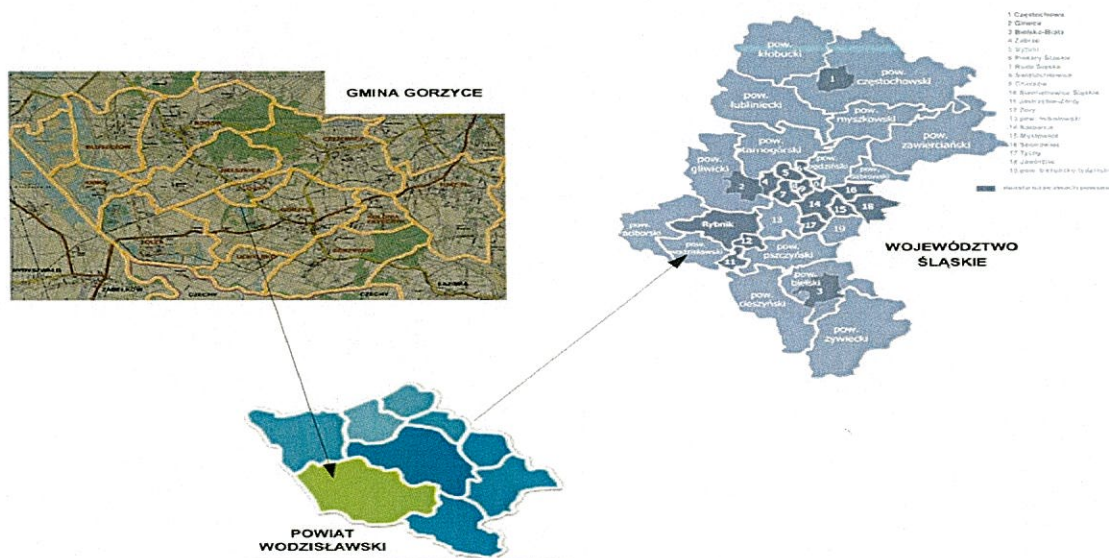
Plan Odnowy Miejscowości jest dokumentem o charakterze planowania strategicznego i ma także na celu stworzenie szczegółowej koncepcji i wizji rozwoju danej miejscowości. Odnowa i rozwój wsi jest wypadkową wielu działań, wśród których pierwsze miejsce zajmuje aktywność, zaangażowanie i solidarna postawa mieszkańców, dlatego też przygotowanie dokumentu konsultowane było z mieszkańcami Turzy Śląskiej. Jego opracowanie a następnie wdrożenie wiąże się z określonymi korzyściami dla społeczności lokalnej:

- Możliwość korzystania z funduszy strukturalnych i innych zewnętrznych źródeł finansowania działań rozwojowych,
- Zdynamizowanie rozwoju społeczno – gospodarczego miejscowości, dzięki pojawiającym się nowym możliwościom podejmowania działań rozwojowych,
- Wzrost atrakcyjności życia społeczno – kulturalnego,
- Wdrażanie pozytywnych zmian akceptowanych przez mieszkańców,
- Aktywizacja społeczności lokalnej – wzrost tożsamości z miejscem zamieszkania i stopnia integracji mieszkańców wokół działania na rzecz własnego środowiska.

2. Charakterystyka miejscowości

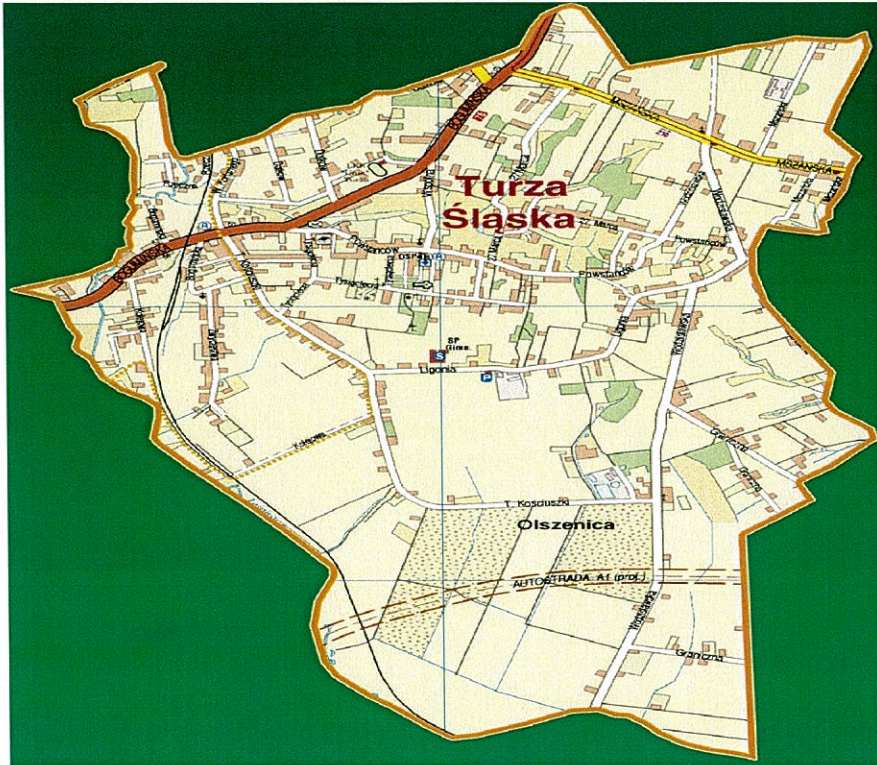
Miejscowość Turza Śląska znajduje się w Gminie Gorzyce, zlokalizowanej w południowej części województwa śląskiego, w powiecie wodzisławskim i zajmuje powierzchnię 7,73 km².

Rysunek nr 1. Lokalizacja Gminy Gorzyce na tle województwa śląskiego i powiatu wodzisławskiego.

Turza Śląska jest jednym z 12 sołectw wyodrębnionych w podziale administracyjnym Gminy. W skład Gminy Gorzyce wchodzi następujące sołectwa:

- a. Belsznica,
- b. Bluszczów,
- c. Czyżowice,
- d. Gorzyce,
- e. Gorzyczki,
- f. Kolonia Fryderyk,
- g. Odra,
- h. Olza,
- i. Osiny,
- j. Rogów,
- k. Turza Śląska,**
- l. Uchylsko.

Rysunek nr 2. Plan miejscowości Turza Śląska.

Turza Śląska położona jest we wschodniej części Gminy Gorzyce. Od północy graniczy z Wodzisławiem Śląskim, od wschodu z Gminą Godów, a od zachodu z Gorzycami i Czyżowicami. Linia graniczną pomiędzy: Turzą Śl. a Gorzycami i Czyżowicami jest potok Leśnica. Dawna nazwa Turzy Śląskiej to Turza Wielka, natomiast sąsiedniej Turzyczki - Mała Turza. Można przypuszczać, że nazwy te pochodzą od dzikiej zwierzyny, Tur - podobny do zuba w tutejszych lasach spotykany był jeszcze w XV wieku. Pierwsza wzmianka źródłowa o wsi Turza pochodzi z około 1305 roku, gdzie występuje jako Turschow. Była to prawdopodobnie nowa wioska osadzona już na prawie niemieckim, obok starej Turzy zwanej - Mała Turza, która osadzona była na prawie polskim.

Pierwotna zabudowa Turzy kształtowała się w oparciu o obecną ulicę Powstańców Śląskich. Turza posiadała charakter typowej wsi łańcuchowej, otoczonej polami. Poza wsią znajdowały się dwa folwarki: w rejonie obecnego skrzyżowania ulic Kościuszki i Ligonia oraz przy obecnym skrzyżowaniu ulic Kościuszki i Wodzisławskiej – Folwark Olszanica (obecnie nieistniejący).

Większość zabudowy Turzy Śl. w dalszym ciągu skupiona jest wokół centralnej ulicy jaką jest ulica Powstańców Śląskich. Tu znajdują się też główne obiekty użyteczności

publicznej. Niewielkie skupiska zabudowy znajdują się wzdłuż starych dróg łączących wieś z folwarkami – obecnie ulice Ligonia, Kościuszki, Wodzisławska, oraz wzdłuż nowych ulic. Zabudowa posiada charakter rozproszony, jednakże nowa zabudowa w większym stopniu posiada charakter skupiony. Przeważają domy jednorodzinne, współczesne lub znacznie przekształcone.

Zdjęcie nr 1. Turza Śląska z lotu ptaka
Źródło- foto A. Porembski

2.1 Rys historyczny miejscowości Turza Śląska.

Nowe prawo niemieckie, które było wprowadzone na przełomie XIII i XIV wieku pozwalało na tworzenie nowych osad na terenach dotychczas nie zaludnionych. Dowodem tego może być fakt, że w tym czasie istniało tu 18 łanów kmiecich, co nie jest spotykane we wsiach osadzonych na prawie polskim, z których dziesięcina pieniężna należała się biskupowi wrocławskiemu. Dokument z roku 1528 mówi o wcieleniu państwa Wodzisław, do którego należała Wielka Turza i Mała Turza do Księstwa Opawskiego.

Następna wzmianka pochodzi z roku 1555. Ówczesny właściciel państwa Wodzisław przekazał zapisem fundacyjnym czynsz z młyna w Turzy Małej, składający się z 12 korcy starej miary wodzisławskiej mąki żytniej i utuczonej świni na utrzymanie ubogich ludzi w szpitalu w Wodzisławiu Śl. Z 1650 roku odnotowujemy wzmiankę o zezwoleniu dla mieszkańców Wodzisławia Śl. na sprzedaż piwa do Turzy Małej. Lata 1652 i 1679 to daty, w których zanotowano wizytacje biskupie w parafii Jedłownik, do której należały Turza Mała

i Turza Wielka. Pierwszy spis mieszkańców pochodzi z 1680 roku. I tak w Turzy Wielkiej zamieszkiwali: Rek, Bugła, Theda, Syska, Philipp, Jan Karczmarz, Grzegorz Wieczorek, Jan Kisiel, Kaspar Koziół, Maciej Michalec, Sebastian Sobek, Gallus Moroń, Bartłomiej Zientek, Jan Ledwoń, Urban Tychon, Paweł Oślizło, Maciej Szkatuła, Jakub Kwiaton, Młynarz Leśny, Jurczyk, Warło, Warlik, Szyndzielarz, Kzrzek, Kubala, Bomba, Chromy, Sabaka, Boleściwy, Konopka, Pawełko, Wyjadacz, Gancol. Natomiast w Turzy Małej zamieszkiwali: Adam Ordos, Michał Południk, Guzik, Jerzy Gajda, Mikołaj Świerk, Jan Oślizło, Andrzej Prudel, Gallus Czapla, Jerzy Bura i młynarz Gliniany. Z tego samego roku pochodzi wzmianka o folwarku Piotra Chorwata. Folwark ten zwany był wielkoturzycznym lub też Olszanica albo Bielcia. Rozszerzenie folwarku nastąpiło w XVII wieku przez 2 gospodarstwa: Rekowskie i Bugłowskie. Dopiero z początkiem XIX wieku, powstał tu tzw. Nowy Folwark, w którym istniała owczarnia. Z roku 1680 datuje się zapis o młynarzu z młyna leśnego na terenie Turzy Wielkiej. Młynarzem był wówczas Młynarz Leśny, a jego żona - Młynarką Leśną. Młyn ten zwano również Pilnym Młynem, bo posiadał już piłę do cięcia drewna. Młyn Leśny wziął swoją nazwę od swego położenia na samym skraju lasu, który prawdopodobnie jeszcze w XVIII wieku zasłaniał tu widok na południe i na zachód od Młyna. Potok Leśnica napędzający ten Młyn, przybrał prawdopodobnie nazwę od lasu, przez który przepływał. Idąc z Młyna Leśnego, czy także z istniejącego wówczas Młyna Pendzichowskiego na terenie Czyżowic do Czyżowic, czy do Gorzyc – trzeba było przechodzić przez las. Po lewym wschodnim brzegu Leśnicy, las sięgał jeszcze w 1750 roku aż do Bielicy. Oprócz w/w Młyna, spotykamy zapiski z 1696 roku, dotyczące Młyna Turzyn, którego właścicielem wówczas był Stanisław Grzonek. Między młynami w Małej Turzy, a młynami na obszarze Wielkiej Turzy rozciągały się duże stawy wzdłuż biegu Leśnicy, która pod Godowem wpada do Olzy. Zachowała się mapa I.W.Wielanda z 1736 roku, na której uwidoczniło się owe stawy. W statwach tych ludność prowadziła hodowlę ryb, a w szczególności karpia. W 1696 roku Turza Wielka i Turza Mała, jako przynależne do państwa Wodzisław, zostały sprzedane księciu Dietrichsteinowi przez cesarskich komisarzy wyższego urzędu. Z tego samego roku pochodzi zapis o karczmi w Turzy Wielkiej, gdzie młynarzem był wtedy Jan Karczmarz. W latach 1697 – 1702 była także karczma w Małej Turzy, gdzie karczmarzem był niejaki Jan Mitko. W 1721 roku po raz pierwszy wspomina się o zapisie Małą Turzę jako Turzyczkę. Zapis z roku 1733 wspomina o sołtysie w Wielkiej Turzy, którym był Walenty Cichoń. W 1790 roku w małej Turzy były dwie kaplice, przypuszczalnie drewniane. Do dnia dzisiejszego istnieje jeszcze kaplica św. Jana Nepomucena /murowana/. Z 1780 roku pochodzą wzmianki o zasiedleniu w Wielkiej i Małej Turzy: w Wielkiej Turzy było 15

gospodarstw siedlących /chłopskich/ oraz 14 zagranicznych. Był ponadto 1 młyn wodny /Leśny/ oraz 1 folwark. Ludności było 123 osoby. Natomiast w Małej Turzy zamieszkiwało wówczas 4 zagrodników i chałupników, co stanowiło 17 samodzielnych domostw z ludnością w liczbie 82 osoby. W tym czasie mieszkańcy Wielkiej Turzy musieli oddawać rocznie na rzecz pana 14 korców żyta, 32 korce owsa i wykonywać rocznie 17,5 sztuki przędzy.

W 1818 roku państwo stanowe Wodzisław, do którego cały czas należały Wielka Turza i Mała Turza zostały włączone do nowo utworzonego powiatu rybnickiego. W roku 1840 Wielka Turza liczyła 51 domów, 1 folwark dominialny we wsi, a drugi - "Olszenica", poza wsią. Nadal istniał młyn i jedna piła. Ludność w owym czasie liczyła 404 osoby, w tym odnotowuje się 1-go protestanta i 3 Żydów. W Małej Turzy zanotowano wówczas istnienie 20 domostw i 179 mieszkańców katolickich. We wsi czynny był 1 młyn wodny.

Rok 1835 przynosi pierwszą wzmiankę o pieczęci Małej Turzy. Na pieczęci widać herb wsi, który przedstawia stóg pusty na czterech słupach stojący. Pieczęć ma napis G. Klein Shurzy Rybnikier Kreis i jest wyciśnięta na dokumencie w Archiwum Starostwa Rybnickiego. O pieczęci z Wielkiej Turzy wiemy tylko tyle, że może pochodzić jeszcze z XVIII wieku. Ma ona napis G.Gros Shvrzy Ryniker Kreis. W środku wyciśnięto herb przedstawiający stóg na czterech słupach stojący i dwie kopki siana po jego bokach. W roku 1858 w Wielkiej Turzy zamieszkiwało już 339 osób, a trzy lata później, tj. w 1861 roku - 548 osób. Był 1 młyn. Stan liczebny bydła łącznie z folwarkiem wynosił 51 koni, 86 sztuk bydła rogatego, 304 owce 6 świń. Gmina należała do parafii i szkoły w Jedłowniku i dawała tamtejszemu proboszczowi dziesięcinę po części ze snopów, po części z ziarna. W tym samym czasie w Małej Turzy żyły 193 osoby, w 36 rodzinach i 26 domach mieszkalnych. Stan bydła wynosił 21 koni, 29 sztuk bydła rogatego, 15 sztuk nierogatego. W roku 1871 zanotowano w Turzy Wielkiej 134 osoby potrafiące czytać i pisać, analfabetów było 95, natomiast 67 osób nie określiło umiejętności czytania i pisania. W Turzycze piśmiennych było 98 osób, a analfabetów – 47 osób. W latach 1884 -1886 na terenach należących do Turzy i Turzyczki prowadzono budowę linii kolejowej z Wodzisławia do Chałupek. Na rok 1885 datuje się budowę szkoły podstawowej w Turzy. W końcowych latach XIX wieku powstaje tam duża murowana kaplica pod wezwaniem św. Jana Nepomucena. W roku 1890 naliczono w Turzy 589 katolików i 5 protestantów, a w Turzycze – 225 katolików i 5 Żydów. Koniec XIX wieku zamyka pewien okres dla dwóch sąsiadujących ze sobą od stuleci wsi - Turzy /kiedyś Wielkiej/ i Turzyczki /Małej/.

2.2 Demografia

Według ewidencji UG Gorzyce na terenie gminy mieszka **20.416** osób (stan na 30.06.2014 r.), w tym najwięcej osób zamieszkuje miejscowości **Gorzyce (ok. 18%) Czyżowice (ok. 17%), Rogów (ok. 15%)** oraz omawianą miejscowość **Turza Śląska (ok. 17%)**. Stan ludności miejscowości Turza Śląska na dzień 30.06.2014 r. wynosiła 3460 mieszkańców.

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców /stan na 30.06.2014 r./	Ludność w %
1	Belsznica	1119	5,48
2	Bluszczów	965	4,73
3	Czyżowice	3438	16,84
4	Gorzyce	3773	18,48
5	Gorzyczki	2168	10,62
6	Olza	1642	8,04
7	Odra	403	1,97
8	Rogów	3104	15,20
9	Turza Śl.	3460	16,95
10	Uchylsko	344	1,69
RAZEM:		20 416	100

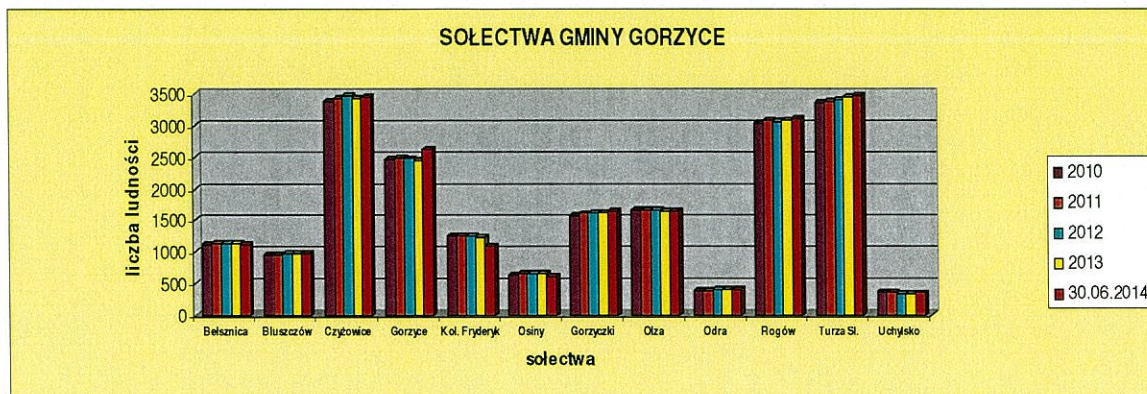
Tabela 1. Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach Gminy Gorzyce na 30.06.2014 r.

Źródło: UG Gorzyce, stan na 30.06.2014 r.- opracowanie własne

Prognoza demograficzna Głównego Urzędu Statystycznego na lata 2010-2030 dla powiatu wodzisławskiego przewiduje, że liczba ludności w powiecie zmniejszy się z 153,5 tys. do 144,7 tys. osób w roku 2030.

Aktualny trend wskazuje jednak zupełnie inną tendencję. W większości miejscowości Gminy Gorzyce w latach 2010-2014 liczba mieszkańców wykazuje nieznaczny trend wzrostowy, co obrazuje poniższy wykres.

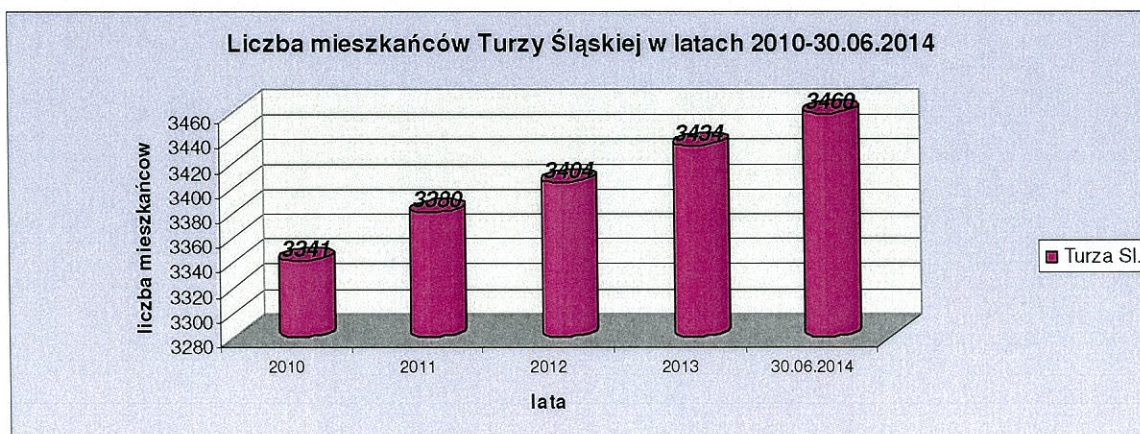

Wykres nr 1. Liczba ludności w poszczególnych sołectwach Gminy Gorzyce w latach 2010-2014
Źródło: UG Gorzyce, stan na 30.06.2014 r.- opracowanie własne

Liczba mieszkańców gminy wzrosła z 20.119 w roku 2010 do 20.416 na koniec czerwca 2014 r. Miejscowość Turza Śląska pozostaje wierne tej tendencji. Począwszy od roku 2005 nastąpił stopniowy wzrost liczby mieszkańców. W całym analizowanym okresie tj. od 2010 r. do połowy 2014 r. największą liczbę mieszkańców można było odnotować w roku 2014 r. W 2010 roku liczba mieszkańców Turzy Śląskiej wynosiła 3341, a na koniec czerwca 2014 wyniosła 3460 mieszkańców.

	2010	2011	2012	2013	2014.06.30
Liczba mieszkańców Turzy Śląskiej	3341	3380	3404	3434	3460

Tabela 2. Liczba mieszkańców Turzy Śląskiej w latach 2005-30.06.2014
Źródło: UG Gorzyce-opracowanie własne

Wykres 2. Liczba ludności w miejscowości Turza Śląska w latach 2010-30.06.2014
Źródło: UG Gorzyce –opracowanie własne

Biorąc pod uwagę stosunek urodzeń do zgonów okazuje się, że w badanym okresie średnio w Gminie Gorzyce rodziło się około 210 dzieci rocznie, natomiast średnia roczna

liczba zgonów w gminie wyniosła podobnie około 220 osób. Powyższe dane pozwalają na stwierdzenie, że ogólny wzrost liczby ludności nie jest spowodowany nadwyżką urodzeń nad liczbę zgonów, ale raczej innymi czynnikami, takimi jak migracja osób z innych terenów na tereny gminy.

2.3 Zagospodarowanie przestrzenne

2.3.1 Geograficzne uwarunkowania

Gmina Gorzyce obejmuje południowo – zachodnie tereny ziemi rybnicko – wodzisławskiej, położonej na krawędzi Wyżyny Śląskiej i doliny Odry. Od południa granicę ziemi rybnicko – wodzisławskiej i jednocześnie granicę państwową z Czechami stanowią rzeka Olza i Piotrówka, od południowego zachodu i zachodu – dolina Odry, zaś od północnego wschodu i wschodu Kotlina Oświęcimska.

Teren gminy w części jest równiną nadodrzańską, a w części łagodnie pagórkowatą Wyżyną Śląską, powstałą w wyniku przejścia lodowca (morena denna i morena czołowa); średnia wys. n.p.m. wynosi ok. 260-280 m. Gmina Gorzyce należy do najciekawszych krajobrazowo terenów Górnego Śląska – wspaniały widok na malowniczy Beskid Śląski, Bramę Morawską, Dolinę Odry.

Rysunek nr 3. Mapa Gminy Gorzyce.

źródło : www.gorzyce.pl

Szczególne wartości pod względem krajobrazowym cechuje Dolinę Odry, rzekę Olzę, otoczone zielenią jeziora z gołbami i tereny leśne stanowiące część tzw. Zielonego Śląska

(najciekawsze w centralnej części gminy pomiędzy Rogowem i Czyżowicami). Poza naturalnymi formami powierzchni, na terenie gminy występują też formy antropogeniczne jak na przykład jeziorka w wyrobiskach zwirowych wzbogacające krajobraz. Teren gminy Gorzyce, jako jedyny w obrębie Rybnickiego Okręgu Przemysłowego, nie jest objęty wpływem szkód górniczych, nie jest też zdegradowany lokalizacją zwałowisk czy hałd kopalnianych. Przez miejscowość Turza Śląska przebiega ważny szlak komunikacyjny prowadzący do przejścia granicznego z Czechami w Chałupkach.

2.3.2 Zagospodarowanie terenu

Zgodnie ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gorzyce, Turza Śląska wyróżnia się jako :

- miejscowość, która szczyci się posiadaniem kościoła parafialnego o statusie Sanktuarium p.w. Matki Boskiej Fatimskiej, jest ośrodkiem żywego kultu maryjnego, oraz znanym na całym Górnym Śląsku miejscem turystyki pielgrzymkowej. Dla obsługi pielgrzymek odwiedzających to miejsce, zlokalizowano w sąsiedztwie Dom Pielgrzyma,
- miejscowość o wiodącej funkcji rolniczej – kompleksy gruntów rolnych o dobrych i średnich klasach bonitacyjnych obejmują część środkową i południową obszaru miejscowości,
- w południowej części występują znacznie większe obszary nieużytków rolnych (po byłym PGR),
- w części północnej dominuje zabudowa mieszkaniowa o znacznym stopniu rozproszenia,
- możliwością korzystania z usług komunikacyjnych,
- brak wykształconego centrum usługowego, większość usług zlokalizowanych jest wzdłuż ulic: Powstańców, Ligonía, Bogumińskiej,
- bezpośrednim skomunikowaniem miejscowości z miastem Wodzisław Śląski.

2.4 Obiekty zabytkowe

Na terenie miejscowości Turza Śląska można spotkać wiele obiektów zabytkowych. Głównym obiektem jest wzniesiona około 1880 roku Kaplica architektoniczna pod wezwaniem św. Jana Nepomucena. Obiekt jest wybudowany w stylu neobarokowym, murowany z cegły, elewacje ozdobione stylizowanymi pilastrami i znajduje się przy ul. Powstańców Śląskich. Kaplica pierwotnie wybudowana na planie prostokąta, po wojnie została rozbudowana. Do czasu wybudowania kościoła w kaplicy odbywały się nabożeństwa. Kaplica ta jest wpisana w do rejestru Gminnej Ewidencji Zabytków na terenie Gminy Gorzyce.

Zdjęcie nr 2. Zabytkowa kaplica (drzwi wejściowe) przy ulicy Powstańców
Źródło- opracowanie własne

Obiektami, które również należą do obiektów zabytkowych w Turzy Śląskiej są liczne krzyże przydrożne, wśród których najstarszy znajduje się u zbiegu ulic Bogumińskiej oraz Starowiejskiej na granicy z Wodzisławiem Śląskim. Krzyż ten jest datowany na lata 1890 - 1910, kolejny krzyż można spotkać przy ulicy Powstańców w rejonie domostwa nr 29 z roku 1893, kolejne krzyże napotykamy m.in. przy ulicach: Powstańców, Mszańskiej oraz Zwycięstwa.

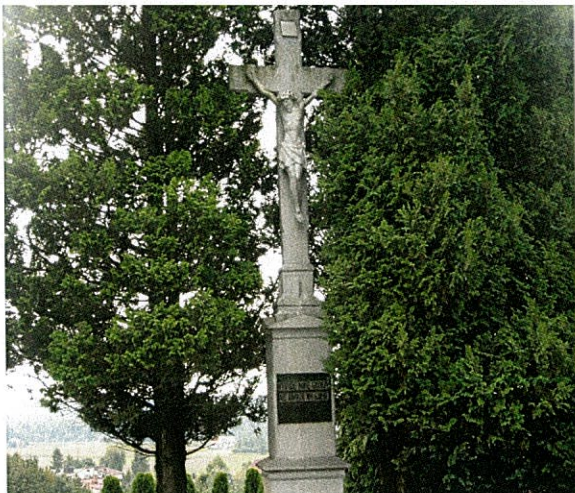
Zdjęcie nr 3. Krzyż przydrożny u zbiegu ulic Bogumińskiej i Starowiejskiej.
Źródło - opracowanie własne

Zdjęcie nr 4. Krzyże przydrożne w Turzy Śląskiej
Źródło- opracowanie własne

Zdjęcie nr 5. Krzyż na cmentarzu w Turzy Śląskiej
Źródło- opracowanie własne

Zdjęcie nr 6. Figura Św. Antoniego, ul. Zwycięstwa
Źródło- opracowanie własne

Zdjęcie nr 7. „Rajski plac” w Turzy Śląskiej
Źródło- www.e-gorzyce.pl

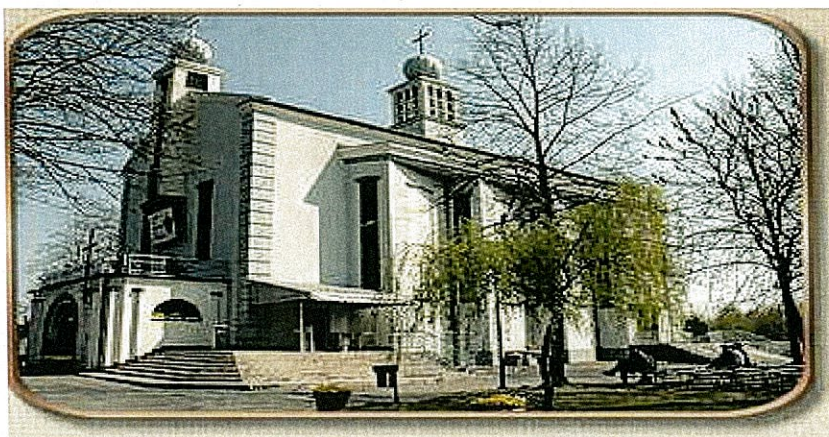
Terenem, przy którym skupionych jest szereg obiektów zabytkowych to miejsce w rejonie Sanktuarium Matki Boskiej Fatimskiej.

Zdjęcie nr 8. Stacje drogi krzyżowej w rejonie w sanktuarium

Źródło- www.e-gorzyce.pl

Zamiar budowy kościoła w Turzy Śląskiej powstał w 1947 roku, jego budowę ukończono w 1948 r. W roku 1959 do Turzy została przywieziona z Fatimy figura Matki Boskiej Fatimskiej, przyczyniło się do wzrostu znaczenia sanktuarium. 13 czerwca 2004 roku nuncjusz apostolski arcybiskup Józef Kowalczyk na mocy dekretu papieża Jana Pawła II ukoronował turzański obraz Matki Boskiej Fatimskiej koronami papieskimi. Obecnie Sanktuarium przeżywa obłędnie odwiedzających turystów co najwidoczniej widać każdego 29 dnia miesiąca kiedy odbywają się obrzędy nocy pokutnej w Turzy Śląskiej i 13 każdego miesiąca w Dni Chorych oraz w niedzielę po 13-tym w miesiącach od maja do października gdzie na uroczystości odpustowe przybywają pielgrzymi nie tylko z okolicznych miejscowości ale także z całej Polski, a często i zagranicą. W otoczeniu kościoła można napotkać na liczne obiekty sakralne: 2 krzyże , kapliczkę słupową oraz kaplicę architektoniczną.

Zdjęcie nr 9. Sanktuarium Matki Boskiej Fatimskiej w Turzy Śląskiej

Źródło- www.e-gorzyce.pl

Obiektem który również należy wymienić jako zabytkowy należy uznać Folwark w Olszenicy. Początki folwarku są związane z gospodarstwem Piotra Chorwata. W wieku XVII rozszerzone zostało poprzez przyłączenie dwóch gospodarstw. Około roku 1980 z folwarkiem złączono kolejne trzy gospodarstwa. Folwark nazywany był również Bielicą. Oprócz wspomnianego folwarku istniał drugi tzw. Nowy, części wschodniej sołectwa, jednakże dziś już nieistniejący. Do dnia zachowała się zabudowa gospodarcza (spichlerz oraz budynek inwentarza). Są to budynki murowane, otynkowane, w ustawieniu kalenicowym. Po stronie wschodniej się jeszcze jeden zachowany budynek gospodarczy.

Zdjęcie nr 10. Zabudowania folwarku „Olszenica”
Źródło- opracowanie własne

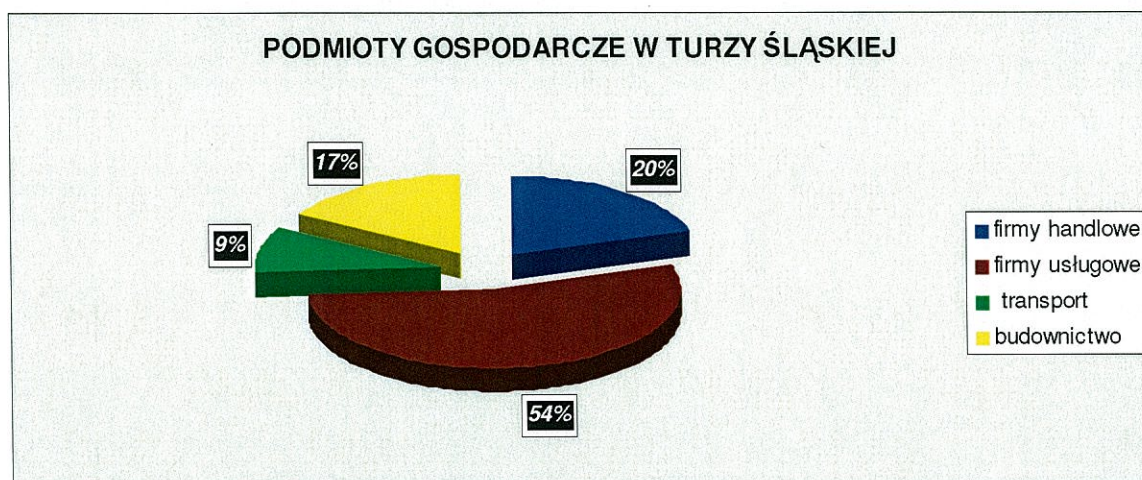
2.5 Uwarunkowania gospodarcze

Gmina Gorzyce stara się stworzyć optymalne warunki prowadzenia działalności gospodarczej oraz rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw. Dużym sukcesem było utworzenie strefy przemysłowej w Czyżowicach. Aktualnie Gmina Gorzyce jest w trakcie budowy kolejnej strefy przemysłowej w Gorzyczkach, która powstaje w sąsiedztwie autostrady A1. Wybudowano drogę dojazdową do w/w strefy. Jest to kolejny krok lokalnego samorządu dążący do ściągnięcia na teren gminy potencjalnych inwestorów. Bardzo ważną rolę w tym ma odegrać autostrada A1. Według danych Urzędu Gminy Gorzyce w gminie funkcjonuje około 980 podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, wśród których najliczniejszą grupę stanowią małe firmy handlowo-usługowe.

Miejscowości wiodące – Czyżowice, Gorzyce, Rogów – wykształciły centra usługowe w miejscowościach na miarę aktualnych potrzeb. **Turza Śląska** jest jedną z największych miejscowości i stanowi ważny, z punktu widzenia gminy, ośrodek gospodarczy, jednakże miejscowość zachowuje tendencje charakterystyczne dla gminy wiejskiej w zakresie struktury i funkcji podmiotów prowadzących działalność gospodarczą.

Wg danych UG Gorzyce w Turzy Śląskiej działalność gospodarczą prowadzi 191 podmiotów, z czego największą grupę stanowią **firmy usługowe**.

Wykres nr 3. Podmioty gospodarcze w Turzy Śląskiej

Źródło: UG Gorzyce-opracowanie własne

Głównymi sektorami zatrudnienia dla mieszkańców Turzy Śląskiej jest górnictwo, handel i usługi, natomiast z rolnictwa utrzymuje się zaledwie kilku mieszkańców; 5 rolników prowadzi kilkudziesięciohektarowe gospodarstwa. Większość mieszkańców posiada jedynie przydomowe ogródki, w których uprawia niewielkie ilości warzyw i owoców na własne potrzeby.

Bezrobocie występuje w szczątkowej formie i dotyczy niewielkiej liczby mieszkańców.

2.6 Skomunikowanie miejscowości

Gmina Gorzyce posiada dogodne położenie w stosunku do byłego przejścia granicznego z Czechami w Chałupkach i dużych ośrodków – Wodzisławia Śląskiego, Rybnika, Raciborza a także Gliwic i Katowic, z którymi posiada dobre połączenie komunikacyjne – droga 78 (Gliwice – Ostrawa). Sieć dróg lokalnych jest bardzo dobrze

rozwinęta. Przez miejscowość Turza Śląska przebiega droga krajowa DK 78 do przejścia granicznego Chałupki- Bohumin.

Komunikacja zbiorowa odbywa się dzięki, organizacji transportu publicznego przez powiat wodzisławski. Stan infrastruktury drogowej na terenie Turzy Śląskiej należy uznać za dobry, drogi gminne na terenie Turzy Śląskiej są na bieżąco remontowane.

2.7 Walory przyrodnicze

Obszar Gminy Gorzyce charakteryzuje bardzo dobry stan środowiska naturalnego. Gleby posiadają odczyn kwaśny, a analiza stanu całości środowiska pozwala na stwierdzenie, że użytki rolne kwalifikują się do uprawy wszystkich roślin jadalnych i paszowych. Powietrze charakteryzuje się niskimi dobowymi i rocznymi stężeniami zanieczyszczenia. Krajobraz Gminy jest w pierwszej kolejności wzbogacony rzekami Odra i Olza. Rzeka Olza bierze swój początek w Beskidzie Śląskim, płynie dalej przez Pogórze Śląskie do Kotliny Ostrawskiej.

W rejonie miejscowości Turza Śląska znajduje się las nadrzeczny zwany "Tursko-Gorzyckim" - to mozaika drzewostanów i upraw leśnych. Największe znaczenie dla ochrony bioróżnorodności odgrywa część lasu położona w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki Leśnicy.

W drzewostanie dominują olchy (czarna i szara), uzupełniane przez brzozę brodawkowatą, dąb szypułkowy, lipę drobnolistną, jesion wyniosły, topolę czarną, świerk pospolity a w podszybie czeremchę zwyczajną. Interesującym przedstawicielem roślin zielnych jest okrzędnica bagienna, występująca w starorzeczach. Wiosną las nadrzeczny jest silnie podmokły, wraz z nadejściem wysokich temperatur letnich ulega stopniowemu wysuszeniu. To bardzo ważne stanowisko płazów. Faunę ptaków wyróżniają 4 gatunki dzięciołów, 3 gatunki muchołówek oraz pleszka. Na obrzeżach kompleksu występują świerszczak i strumieniówka.

Ekstensywna gospodarka leśna i mała penetracja przez ludzi sprzyja spontanicznemu przebieganiu procesów przyrodniczych, a także wzrostowi bioróżnorodności.

2.7.1 Ukształtowanie terenu

Miejscowość Turza Śląska położona jest we wschodniej części gminy Gorzyce. Od północy graniczy z Wodzisławiem Śląskim, od wschodu z gminą Godów, od zachodu z Gorzycami, Gorzyczkami, Kolonią Fryderyk oraz Czyżowicami. Linia graniczną pomiędzy sołectwami Turza a Gorzycami i Czyżowicami jest potok Leśnica. Teren miejscowości w części północnej jest rozrzeźbiony, poprzecinany dolinami z ciekami wodnymi, w części

południowej płaski przeznaczony pod uprawy rolne. Przez środek miejscowości Turza Śląska przebiega droga krajowa DK 78. Najbardziej charakterystycznym elementem układu przestrzennego sołectwa jest Sanktuarium Matki Boskiej Fatimskiej znajdujące się na najwyższym wzniesieniu sołectwa. Miejscowość Turza posiada zabudowę o charakterze rozproszonym.

2.7.2 Hydrografia

Przez miejscowość Turza Śląska przepływa rzeka Leśnica biorąca początek w Wodzisławiu Śląskim w dzielnicy Radlin II. Rzeka ta jest prawym dopływem rzeki Olzy o łącznej długości 21 km i szerokości 1,5 – 4,5 metra.

Zdjęcie nr 11. Potok Leśnica w Turzy Śląskiej
Źródło- Foto G. Chlebik

2.8 Infrastruktura techniczna

2.8.1 Gospodarka wodno – ściekowa

Gmina Gorzyce zaopatrywana jest w wodę z wodociągu grupowego, które prowadzi Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji z siedzibą w Wodzisławiu Śląskim zgodnie z ustawą o zbiorowym zaopatrzeniu w wody i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Na terenie miejscowości Turza Śląska działa jedyna na terenie Gminy Gorzyce Spółka Wodociągowa, która zarządza siecią wodną, posiada własne ujęcie wody, w którą zaopatrywani są prawie wszyscy mieszkańcy Turzy Śląskiej.

Miejscowość Turza Śląska jest częściowo skanalizowana. Z danych Urzędu Gminy Gorzyce wynika że na chwilę obecną pozostałe budynki mieszkalne w sołectwie Turza Śląska posiadają zamknięte zbiorniki bezodpływowe.

2.8.2 Ciepłownictwo i elektroenergetyka

Gmina Gorzyce nie jest w całości zgazyfikowana, miejscowość Turza Śląska należy do miejscowości, które nie są zgazyfikowane. Problem zaopatrzenia w ciepło, ze względu na charakter zabudowy, rozwiązywany jest indywidualnie przez lokalne kotłownie, a także piece opalane głównie węglem i miałem węglowym.

Gmina Gorzyce nie posiada własnego źródła energii elektrycznej. Odbiorcy Gminy w tym mieszkańcy Turzy Śląskiej zasilani są w energię elektryczną ze źródeł zewnętrznych. Bezpośrednią obsługę odbiorców bytowo - komunalnych i przemysłowych gminy zapewnia rozbudowany układ sieci średnich i niskich napięć.

2.9 Infrastruktura oświatowo-kulturalna i sportowo-rekreacyjna

2.9.1 Infrastruktura oświaty

Na terenie Gminy Gorzyce funkcjonują: 4 gimnazja, 8 szkół podstawowych oraz 6 przedszkoli. Placówki te funkcjonują w nowo wybudowanych lub gruntownie wyremontowanych obiektach, posiadających nowoczesne zaplecze dydaktyczno – naukowe wraz z pracownikami specjalistycznymi, np. pracowni komputerowych. W celu poprawy warunków rozwoju fizycznego dzieci i młodzieży każda szkoła oraz gimnazja posiadają nowoczesne sale gimnastyczne. W Turzy Śląskiej funkcjonuje dobrze rozwinięta infrastruktura oświatowa.

Przedszkole Publiczne w Turzy Śląskiej mieści się przy ulicy Ligonia podobnie jak szkoła podstawowa i gimnazjum. Obecnie przedszkole znajduje się w starym budynku, jednakże już niebawem dzieci zaczną uczęszczać do nowoczesnego przedszkola w Turzy Śląskiej, którego budowa trwa. Obecnie w przedszkolu zatrudnionych jest 13 nauczycieli oraz 12 pracowników administracyjno-obługowych. Według danych naukę z dniem 1.09.2014 r. rozpoczęło 114 przedszkolaków.

W sąsiedztwie przedszkola zlokalizowany jest połączony budynek szkoły podstawowej i gimnazjum.

Historia szkoły podstawowej w Turzy Śląskiej jest dosyć długa, powstała w 1885 r. na długo przed I wojną światową, w czasach pruskich, stała się w pełni polską szkołą w 1922 roku, po przyłączeniu Górnego Śląska do Rzeczypospolitej. Na początku szkoła znajdowała się przy ulicy Powstańców w Turzy Śląskiej jednakże ze względu na małą powierzchnię w 1995 r. rozpoczęto budowę nowej szkoły przy ulicy Ligonja, która została ukończona w 1998 roku uroczystym otwarciem i inauguracją roku szkolnego. Szkoła przyjęła imię księdza Ewalda Kasperczyka - postaci charyzmatycznej, wieloletniego proboszcza tutejszej parafii, który dzięki swojej działalności podniósł do godności sanktuarium Matki Boskiej Fatimskiej, miejsce licznych pielgrzymek.

Obecnie w Szkole Podstawowej jest zatrudnionych 25 nauczycieli i 13 pracowników administracyjno-usługowych a do szkoły uczęszcza 259 uczniów.

Gimnazjum w Turzy Śl. powstało w roku 1999, zgodnie z wprowadzoną w tym roku reformą oświaty. Do obwodu gimnazjum należą uczniowie z Turzy Śl., z Olzy i Odry. Według danych 1.09.2014 r. naukę rozpoczęło 181 gimnazjalistów. Dodatkowo do gimnazjum uczęszczają uczniowie z okolicznych miejscowości – Gorzyc, Gorzyczek, Krostoszowic i Wodzisławia Śląskiego. Budynek szkoły jak i gimnazjum jest nowy, przestronny i dobrze wyposażony. W budynku zlokalizowane są klasopracownie przedmiotowe, pracownia komputerowa, biblioteka multimedialna, świetlica. Zarówno szkoła podstawowa jak i gimnazjum posiadają wspólną salę gimnastyczną z zapleczem.

Zdjęcie nr 12. Budynek Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Turzy Śląskiej.

Źródło opracowanie własne

2.9.2 Aktywność społeczności lokalnej

Na terenie Turzy Śląskiej nie zlokalizowano żadnego Wiejskiego Domu Kultury, natomiast prężnie działa wiele organizacji społecznych m.in. Koło Gospodyń Wiejskich, Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Ludowy Klub Sportowy „Unia” Turza Śląska oraz Ochotnicza Straż Pożarna.

Koło Gospodyń Wiejskich (KGW) w Turzy Śląskiej powstało w 1954 r. Założone przez Panią Irenę Ucher skupiało wtedy około 20 osób. Od 1970 r. przewodniczącą została Pani Maria Kwiaton, która skupiała w kole 50 członkiń. Był to okres, gdzie Koło Gospodyń rozprawdzało pisklęta kurze, kaczki i gęsie, prowadzono różnego rodzaju kursy m.in. gotowania, szycia, szydełkowania. Pani Kwiaton pełniła funkcję przewodniczącej do 1999 r. z powodu choroby zastąpiła ją wybrana jednogłośnie na zebraniu sprawozdawczo - wyborczym Pani Urszula Lenczyk. W chwili obecnej koło liczy 50 członkiń stałych. W 1999 r. po wyborze przewodniczącą założyła zespół folklorystyczny "Turzanki". Koło wyjeżdża na wystawy kwiatów i roślin, do szkółek drzew i krzewów ozdobnych, urządza wycieczki rowerowe. Zarząd Koła Gospodyń przygotowuje corocznie dożynki parafialne jak i gminne. Ponadto przewodnicząca organizuje coroczne spotkania noworoczne zarządu, spotkania wszystkich członkiń z okazji Dnia Kobiet, Dnia Matki, oraz spotkania opłatkowe przed świętami Bożego Narodzenia.

Koło Gospodyń Wiejskich bierze udział we wszystkich imprezach organizowanych przez różne organizacje społeczne, jak również aktywnie uczestniczy w życiu Szkoły Podstawowej i Gimnazjum.

Kolejną organizacją działającą na terenie Turzy Śląskiej jest OSP. Początki istnienia Straży Pożarnej w Turzy Śląskiej, sięgają okresu międzywojennego. Z powodu braku dokumentów z początkowego okresu działalności, oficjalne powołanie Turskiej Straży datuje się na rok 1954.

W dniu 4 listopada 1986 roku, dzięki podjętym działaniom ówczesnego Zarządu i przychylności dyrekcji KWK „1 MAJA”, jednostce przekazany został wóz bojowy STAR 20 - samochód ten służył do 1997 roku. W roku 1995 został zakupiony OSINOBUS na podwoziu STARA 244, który po karosowaniu, w dniu 3 maja 1997 roku został poświęcony i uroczystie przekazany jednostce z Turzy Śl., i służy jej do tej pory. Jednostka Straży Pożarnej poza swoją działalnością statutową bierze udział w corocznych strażackich zawodach sportowo-pożarniczych, przy czym poszczycić się może znacznymi osiągnięciami

dziewięcych i chłopców drużyn młodzieżowych. Jednostka prowadzi ścisłą i owocną współpracę z Radą Sołecką, Klubem Sportowym, Spółką Wodną i innymi organizacjami działającymi na terenie miejscowości Turza Śląska.

W chwili obecnej jednostka liczy 12 członków czynnych oraz 405 wspierających. Jednostka wchodzi w skład Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej, jednostka zajmuje się walką z pożarami likwidacją klęsk żywiołowych oraz służy pomocą mieszkańcom miejscowości w różnych okolicznościach jeżeli jest taka potrzeba.

Zdjęcie nr 13. Budynek OSP w Turzy Śląskiej

Źródło-opracowanie własne

Jedną z organizacji kulturalnych w Turzy Śląskiej jest znany chór „LIRA”. Chór ten został reaktywowany 13 lutego 2003 r. z inicjatywy ks. Proboszcza Gerarda Nowińskiego, do której dołączyło Koło Związku Górnośląskiego w Turzy Śląskiej. Pierwszym prezesem chóru była Aniela Balcar. Wśród założycieli znalazły się osoby które pamiętały czasy chóru z lat powojennych o tej samej nazwie, który zawiesił swoją działalność w latach 60. W dniu 13 czerwca 2004 w czasie uroczystości koronacji obrazu MBF w Turzy Śląskiej chór po raz pierwszy wystąpił publicznie.

Na terenie miejscowości Turza Śląska prężnie działa także Ludowy Klub Sportowy „Unia”, który powstał w 1924 roku. Obecnie Prezesem Klubu jest pan Zenon Rek. Zespół obecnie uczestniczy w rozgrywkach w IV lidze Grupie Śląskiej II. Siedziba klubu znajduje się przy ul. Bogumińskiej 17 w Turzy Śląskiej. W ramach klubu trenują: seniorzy, juniorzy starsi, trampkarze, młodziki, klasa „C”, Orliki. Klub może pochwalić się swoimi

wychowankami, którzy grali lub grają w klubach pierwszoligowych, są to: Paweł Wawrzyczny (I liga ROW Rybnik lata 60/70), Piotr Szymiczek (– Ekstraklasa).

Zdjęcie nr 14. Budynek Domu Sportu, Kultury i Rekreacji w Turzy Śląskiej.
Źródło-opracowanie własne

3. ANALIZA S W O T

Analiza SWOT jest efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron organizacji oraz badania szans i zagrożeń jakie stoją przed sołectwem. SWOT zawiera określenie czterech grup czynników:

- **Mocnych stron** – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią mocne strony wsi i które należy wykorzystać sprzyjając będą jej rozwojowi, pozwolą wykorzystać daną szansę (należy utrzymać je jako mocne i na nich należy oprzeć przyszły rozwój wsi);
- **Słabych stron** – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony wsi i które nie wyeliminowane utrudniać będą jej rozwój (ich oddziaływanie należy minimalizować);
- **Szans** – uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności sołectwa, ale które mogą być traktowane jako szanse i przy odpowiednio podjętych przez nią działaniach, wykorzystane jako czynniki sprzyjające rozwojowi wsi;
- **Zagrożeń** – uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności sołectwiej, ale które mogą stanowić zagrożenie dla jej rozwoju (należy unikać ich negatywnego oddziaływania na rozwój wsi).

Przedstawiona poniżej analiza słabych i mocnych stron oraz zagrożeń i szans jest syntezą poszczególnych obszarów życia społeczno-gospodarczego wsi. Zbiór informacji o mocnych i słabych stronach wsi i stojących przed nią szansach i zagrożeniach jest uzgodnioną wypadkową wiedzy o stanie i potrzebach Turzy Śląskiej ułożonych przekrojowo, w ramach poszczególnych obszarów życia społeczno – gospodarczego.

Analiza SWOT miejscowości Turza Śląska przedstawia się następująco:

Czynniki wewnętrzne

MOCNE STRONY

- Bogate dziedzictwo kulturowe (zabytki, obiekty historyczne);
- Rosnąca ranga miejscowości jako ośrodka pielgrzymkowego;
- Dobre położenie blisko aglomeracji miejskich;
- Stosunkowo wysoki potencjał krajobrazu i środowiska przyrodniczego;

- Dostępność placówek oświatowych na terenie sołectwa;
- Zwiększone zainteresowanie mieszkańców estetyką otoczenia;
- Bliskość autostrady A1;
- Dobry układ komunikacyjny i sieć dróg;
- Działalność klubu sportowego (LKS „Unia Turza Śląska”);
- Aktywność społeczna;
- Śląski etos pracy cechujący mieszkańców;
- Dobrze rozwinięta współpraca pomiędzy przedsiębiorcami, mieszkańcami oraz władzami samorządowymi.

SŁABE STRONY

- Niewystarczająco rozwinięta kanalizacja sanitarna i deszczowa;
- Zbyt małe wsparcie osób działających społecznie oraz inicjatyw społecznych;
- Brak kompleksowej oferty w zakresie turystyki pielgrzymkowej;
- Brak rozwiniętego systemu połączeń komunikacji zbiorowej;
- Brak instytucji kulturalnych na terenie sołectwa.

Czynniki zewnętrzne

SZANSE

- Możliwość pozyskania środków z funduszy Unii Europejskiej;
- Kształtowanie pozytywnego wizerunku miejscowości;
- Rozwój turystyki pielgrzymkowej (Sanktuarium Matki Boskiej Fatimskiej);
- Rozwój oświaty i społeczeństwa informacyjnego;
- Rozwój przedsiębiorczości na terenach wiejskich;
- Działania na szczeblu centralnym zmierzające do ułatwienia prowadzenia działalności gospodarczej;
- Rozwój miast sąsiadujących jako szansa na przyciągnięcie inwestorów

ZAGROŻENIA

- Niewystarczające środki w budżecie Gminy w stosunku do potrzeb mieszkańców sołectwa;
- Wysokie koszty rozpoczęcia i prowadzenia działalności gospodarczej;
- Niestabilność przepisów prawnych wspierających rozwój sektora MŚP;
- Wysokie koszty inwestycji infrastrukturalnych;

- Utrudniony dostęp do zewnętrznego kapitału;
- Brak integracji społeczności lokalnej.

Miejscowość Turza Śl. bardzo dobrze wykorzystuje swoje mocne strony jakimi są między innymi ośrodek turystyki pielgrzymkowej, bogate dziedzictwo kulturowe czy rosnąca aktywność społeczna. Ponadto istniejąca infrastruktura społeczna oraz bliskość dużych aglomeracji miejskich wzmacniają szanse sołectwa.

4. Planowane zadania inwestycyjne i przedsięwzięcia aktywizujące społeczność lokalną w okresie 7 lat

Lp.	Nazwa projektu	Cel projektu	Przeznaczenie	Harmonogram	Koszty
1.	Promocja atrakcji turystycznych Gminy Gorzyce poprzez montaż witalczy (projekt obejmuje 5szl. m.in. Turza Śląska)	Promocja atrakcji turystycznych, Podniesienie atrakcyjności terenu,	Mieszkańcy miejscowości, gminy oraz turyści	2014-2015	Źródła zewnętrzne, PROW-Odnowa i Rozwój Wsi, Gmina Gorzyce, 36.000,00 zł (koszt całkowity/ koszt Turza Śląska 7.200,00 zł.)
2.	Budowa energooszczędnego przedszkola publicznego w Turzy Śląskiej	Poprawa jakości wychowania przedszkolnego, zaspokojenie potrzeb społecznych mieszkańców	Mieszkańcy miejscowości, gminy	2014-2016	Źródła zewnętrzne Budżet Gminy 6.000.000,00
3.	Przebudowa drogi gminnej ulicy Granicznej w Turzy Śląskiej	Poprawa bezpieczeństwa komunikacyjnego, oraz ruchu pieszego, stanu drogi, skrócenie czasu przejazdu.	Mieszkańcy miejscowości, gminy	2016-2017	Źródła zewnętrzne Budżet Gminy 1.400.000,00
4.	Przebudowa drogi gminnej ulicy Ligonii wraz z budową chodnika w Turzy Śląskiej	Poprawa bezpieczeństwa komunikacyjnego, oraz ruchu pieszego, stanu drogi, skrócenie czasu przejazdu	Mieszkańcy miejscowości, gminy	2017-2020	Źródła zewnętrzne Budżet Gminy 2.500.000,00
5.	Przebudowa drogi gminnej ulicy Zwycięstwa w Turzy Śląskiej	Poprawa bezpieczeństwa komunikacyjnego, oraz ruchu pieszego, stanu drogi, skrócenie czasu przejazdu	Mieszkańcy miejscowości, gminy	2017-2020	Źródła zewnętrzne Budżet Gminy 1.500.000,00
6.	Siłownia plenerowa	Poprawa jakości życia mieszkańców, promocja atrakcji terenu, zaspokojenie potrzeb mieszkańców	Mieszkańcy miejscowości, gminy	2015-2017	Źródła zewnętrzne Budżet Gminy 40.000,00
7.	Boisko wielofunkcyjne w Turzy Śląskiej przy placówkach oświatowych	Poprawa jakości życia mieszkańców, promocja atrakcji terenu, zaspokojenie potrzeb mieszkańców	Mieszkańcy miejscowości, gminy	2016-2020	Źródła zewnętrzne Budżet Gminy 1.500.000,00

5. Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców

Miejscowość Turza Śląska ze względu na swoje położenie i ilość mieszkańców jest jednym z sołectw o wielkim wpływie na funkcjonowanie Gminy Gorzyce. Na terenie miejscowości można wyróżnić trzy obszary o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne.

OBSZAR 1- Budynek Sportu, Kultury i Rekreacji w Turzy Śląskiej.

Teren wokół budynku jest miejscem plenerowych spotkań społeczności lokalnej oraz częstych rozgrywek sportowych na boisku znajdującym przy budynku. Boisko stanowi miejsce spotkań o charakterze sportowym, swoje mecze rozgrywa tutaj lokalny klub LKS „Unia” Turza Śląska. Budynek ten służy także lokalnym organizacjom społecznym m.in. Koło Gospodyń Wiejskich, Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów. Ze względu na duży obszar organizowane są tutaj liczne festyny plenerowe. Sala imprezowa służy mieszkańcom całej Gminy Gorzyce do organizacji spotkań, biesiad, zabaw oraz imprez kulturalnych. Budynek pełni również ważną funkcję dla mieszkańców w szczególności dzieci i młodzieży korzystających ze świetlicy wiejskiej, często odwiedzanej przez najmłodszych mieszkańców Turzy Śląskiej.

OBSZAR 2- teren Sanktuarium Matki Boskiej Fatimskiej w Turzy Śląskiej .

Sanktuarium Matki Boskiej Fatimskiej w Turzy Śląskiej, to miejsce kultu cieszące się dużym zainteresowaniem wśród turystów, na uroczystości przybywają pielgrzymi nie tylko z okolicznych miejscowości ale z całej Polski a często i z zagranicy.

OBSZAR 3 – kompleks szkoły podstawowej i gimnazjum.

Kolejnym obszarem jaki można wyznaczyć w miejscowości Turza Śląska to teren kompleksu przy szkole podstawowej i gimnazjum w Turzy Śląskiej przy ulicy Ligonia. Mieszkańcy sołectwa jak również całej Gminy Gorzyce spotykają się tu z rodzinami i przyjaciółmi podczas okolicznościowych imprez organizowanych przez placówki oświatowe.

6. Wykorzystane materiały

1. Strategia Rozwoju Gminy Gorzyce do roku 2015,2003,
2. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Gorzyce,2004,
3. Program Rozwoju Turystyki Gminy Gorzyce,2003,
4. Grzegorz Chlebiak Zdenek Polasek, *Skarby Przyrody Pogranicza*, Wydawca: Urząd Gminy Gorzyce, 2005r.,
5. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013,
6. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gorzyce, Gorzyce, wrzesień 2004r.,
7. Broszura, *Przewodnik po trasie rowerowej powiatu wodzisławskiego 316Y*, Wydawca: Stowarzyszenie „PROMOCJA, INTEGRACJA, ROZWÓJ” Gminy Gorzyce, 2001r.,
8. Daniel Jakubczyk, *Skarby historii, kultury i sztuki gmin pogranicza Gorzyce i Dolna Lutynia*, Wydawca :Urząd Gminy Gorzyce, Gorzyce 2007r.,
9. Materiały i dane udostępniane przez Urząd Gminy Gorzyce,
10. Materiały i dane udostępniane przez Główny Urząd Statystyczny w Katowicach,
11. www.gorzyce.pl,

7. Spis tabel

1.	Tabela nr 1 Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach Gminy Gorzyce na dzień 30.06.2014 r.	10
2.	Tabela nr 2 Liczba mieszkańców Turzy Śląskiej w latach 2010-30.06.2014 r.....	11

Spis wykresów

1.	Wykres nr 1 Liczba ludności w poszczególnych sołectwach Gminy Gorzyce w latach 2010-2014	11
2.	Wykres nr 2 Liczba ludności w miejscowości Turza Śląska w latach 2010-30.06.2014.....	11
3.	Wykres nr 3 Podmioty gospodarcze w Turzy Śląskiej	19

Spis rysunków

1.	Lokalizacja Gminy Gorzyce na tle województwa śląskiego i powiatu wodzisławskiego	5
2.	Plan miejscowości Turza Śląska.....	6
3.	Mapa Gminy Gorzyce.....	12

Spis zdjęć

1.	Turza Śląska z lotu ptaka	7
2.	Zabytkowa kaplica (drzwi wejściowe) przy ulicy Powstańców	14
3.	Krzyż przydrożny u zbiegu ulic Bogumińskiej i Starowiejskiej	14
4.	Krzyże przydrożne w Turzy Śląskiej.....	15
5.	Krzyż na cmentarzu w Turzy Śląskiej.....	16
6.	Figura Św. Antoniego ul. Zwycięstwa.....	16
7.	„Rajski plac” w Turzy Śląskiej.....	16
8.	Stacje drogi krzyżowej w rejonie sanktuarium.....	17
9.	Sanktuarium Matki Boskiej Fatimskiej w Turzy Śląskiej.....	17
10.	Zabudowania folwarku „Olszenica”.....	18
11.	Potok Leśnica w Turzy Śląskiej.....	21

12	Budynek Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Turzy Śląskiej.....	23
13	Budynek OSP w Turzy Śląskiej	25
14	Budynek Domu Sportu, Kultury i Rekreacji w Turzy Śląskiej	26